

ابراهیم متقی: من وجود اقتصاد جهانی شبکه‌ای را نمی‌کنم. عرض من به دکتر سلیمی آن است که نمی‌توانیم انکار کنیم که این اقتصاد شبکه‌ای که امروزه در سطح جهان گسترش یافته است، خودش حاصل شکل‌بندی‌های تولید اقتصادی و دگرگونی‌هایی است که ماهیت مادی دارد و از نمودهای قدرت مادی است و از «ایده‌ها» نیست. مانوئل کاستلز یک نئومارکسیست است. امثال او نگاهشان این است که هرگونه تحول فکری و اجتماعی به گونه‌ی اجتناب‌ناپذیر یک زیرساخت مادی عینی دارد.

ایجاد می‌کنند و اثربخش‌اند.

ولی شواهد عینی و واقعی بسیاری برای آنچه که دکتر سلیمی از شکل‌گیری یک شبکه قدرت جهانی می‌گوید وجود دارد. چندین شرکت بزرگ چند ملیتی می‌توان مثال زد با زنجیره‌های تولید واقعاً جهانی، بازارهای جهانی و سیستم‌های مالی جهانی. این‌ها را نمی‌توان انکار کرد.

ابراهیم متقی: اشکالی ندارد! اما وضع چین را ببینید. چین به همان معنایی که دکتر سلیمی گفتند، همه «بازار جهانی» را تصاحب کرده است و مایل هم هست که با ایران کار کند. اما فکر می‌کنید چرا نمی‌تواند با ایران همکاری اقتصادی داشته باشد؟ به یک دلیل ساده! یک کشوری مثل ایالات متحده آمریکا شبکه جهانی را در قالب تقسیم کار بین المللی در انحصار خودش قرار داده است. ساختار نظام بین‌الملل به چین اجازه نمی‌دهد که اهداف اقتصادی خود را در کنش تعاملی با ایران شکل دهد. آن شبکه جهانی که دکتر سلیمی می‌گوید هم تحت سیطره یک strong-state قرار دارد. اقتصاد جهانی از قرن بیستم به بعد در فضای تقسیم بین‌المللی کار قرار گرفته است. سایر سطوح این زنجیره مثل تقسیم بین‌المللی سرمایه و بازار هم تحت همین ضابطه قرار دارد. البته مدت‌هاست بحث‌هایی هست؛ مثلاً بحث سیکل‌های قدرت و ارزش‌تین که می‌گوید ایالات متحده در حال از دست دادن جایگاه خودش در این زنجیره است. من می‌گویم ممکن است آمریکا قدرت‌ش را در اینجا از دست بدهد، ولی این اتفاق زمانی رخ خواهد داد که یک فرماسیون اقتصادی و تکنولوژیک جدیدی به وجود بیاید که از قدرت و جایگاه آمریکا در این شبکه جهانی کارکردزایی کند؛ یعنی باز هم بحث موازنه قدرت میان قدرت‌های بزرگ است.

دکتر سلیمی، به نظر می‌رسد دکتر متقی نقدی جدی به نظرگاه شما دارند و معتقد است که آن شبکه اقتصاد جهانی مدنظرتان، یک سیستم باز نیست که هر کشوری به قدر سهم و توانایی الهام‌بخشی خود در آن ایفای نقش کند، آنجا هم همزبونی و قدرت فائقه در کار است. روی زمین هم به نظر می‌رسد ما دست‌کم دو زنجیره ارزش متضاد را در برابر هم داریم: آمریکایی و چینی. اما علاوه بر شنیدن پاسخ شما به این نقد، مایلم به این سؤال هم پاسخ دهید که چرا چین آن‌گونه که باید با ایران همکاری نمی‌کند؟

حسین سلیمی: بی‌گمان در عرصه اقتصاد جهانی و حتی در شبکه‌های اجتماعی زیرساخت‌هایی لازم است که بدون آن‌ها امکان حضور در فضای